

Huvudman

Tveta friskola ekonomisk
förening, org.nr 769633-1367

styrelsen@tvetafriskola.se

Ärendet

Tillsyn av enskilda huvudmannen Tveta friskola ekonomisk förening i Säffle kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Tveta friskola ekonomisk förening att senast den **30 april 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Tveta friskola ekonomisk förening inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Tveta friskola ekonomisk förening ska vidta följande åtgärder

Prövning av ekonomiska förutsättningar

Huvudmannen ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. I detta ingår att huvudmannen ska:

- Se till att verksamheten bär sina kostnader (2 kap. 5 § andra stycket andra punkten skollagen).
- Se till att återställa det egna kapitalet vilket innebär att tillgångarna ska vara minst lika stora som skulderna (2 kap. 5 § och 26 kap. 3 § skollagen).
- Se till att ha ekonomiskt utrymme för att betala skulder senast när de förfaller till betalning (2 kap. 5 § och 26 kap. 3 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser ägar- och ledningsprövning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:3898) i de handlingar som sänds in.

Huvudmannen ska i samband med redovisningen ovan inkomma med ekonomiska underlag enligt följande:

- Underskriven årsredovisning för 2023/2024 inklusive revisionsberättelse.
- Avstämd och rättvisande balans- och resultatrappport för perioden 1 juli 2024 till och med 31 januari 2025.
- Uppgift om aktuellt elevantal för höstterminen 2024 samt vårterminen 2025
- Skattekontoutdrag för perioden 29 maj 2024 till och med 30 april 2025.

Om ärendet

Skolinspektionen har under 2024 genomfört en riktad tillsyn av Tveta friskola ekonomisk förening (org.nr 769633-1367). Tillsynen har omfattat prövning av insikt och lämplighet vad gäller huvudmannen och dess företrädare samt huvudmannens ekonomiska förutsättningar.

I ärendet har skriftligt material inhämtats från huvudmannen samt Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket. Vidare har kreditupplysningar inhämtats i ärendet.

För kännedom har en riktad tillsyn av Tveta friskola ekonomisk förening på skolenhetsnivå avslutats med beslut den 18 oktober 2024. Ärendet har diarienummer SI 2024:5753.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Prövning av ekonomiska förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i utredningen tagit del av uppgifter om huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Huvudmannen har i ärendet inkommit med ekonomiska rapporter så som årsredovisning för räkenskapsåret 2022/2023 och aktuell balans- och resultatrapport för perioden juli 2023 till och med mars 2024. Vidare har huvudmannen inkommit med skattekontoutdrag för perioden 1 januari 2020 till och med 28 maj 2024 samt uppgifter om elevantal för vårterminen 2024. Huvudmannen har även inkommit med styrelseprotokoll för 2023 och 2024. I ärendet har även Skolinspektionen inhämtat en kreditupplysning från Upplysningscentralen (UC) daterat den 9 augusti 2024.

Av de inkomna ekonomiska rapporterna framgår att huvudmannen inte bär sina kostnader. Enligt årsredovisningen för 2022/2023 uppgick årets resultat till minus 1,9 miljoner kronor. Även innevarande räkenskapsår, perioden juli 2023 till och med mars 2024, visar på ett negativt preliminärt resultat om minus 744 000 kronor enligt resultatrapporten. Under de tre föregående räkenskapsåren, 2019 till och med 2021, har huvudmannen endast burit sina kostnader under 2020. Det egna kapitalet har minskat till följd av de negativa resultaten vilket har medfört att det under räkenskapsåret 2022/2023 inte längre finns utrymme för förlusttäckning i det egna kapitalet.

Huvudmannen har ett negativt eget kapital. Enligt årsredovisningen för 2022/2023 framgår att huvudmannens justerade egna kapital per den 30 juni 2023 uppgår till minus 512 000 kronor. Det preliminära resultatet för perioden juli 2023 till och med mars 2024 visar att det egna kapitalet minskat med ytterligare minus 744 000 kronor. Enligt den preliminära balansrapporten per 31 mars 2024 är det egna kapitalet fortsatt negativt och uppgår till minus 1,3 miljoner kronor.

Den preliminära balansrapporten per 31 mars 2024 visar att omsättningstillgångarna som uppgår till 3,1 miljoner kronor, väsentligt understiger de kortfristiga skulderna som uppgår till 6,4 miljoner kronor. Det innebär att huvudmannen inom ett år har fler skulder att betala än vad det finns tillgångar att betala med. Av balansrapporten framgår att 2,7 miljoner av de kortfristiga skulderna avser anståndsbelopp för moms, arbetsgivaravgifter och personalskatt. Det framgår även av skattekontoutdraget för perioden 1 januari 2020 till och med 28 maj 2024 att huvudmannen har fått beviljade anstånd. Enligt inkommit svar från huvudmannen den 24 juni 2024 bekräftar huvudmannen att det totala anståndet hos Skatteverket uppgår till 2,7 miljoner kronor. Huvudmannen har i protokoll fört vid extra styrelsemöte den 22 april 2024 beslutat att använda beviljat anstånd från Skatteverket för att amortera lån hos Almi. Enligt protokoll fört vid styrelsemöte den 15 maj 2024 bekräftas att huvudmannen har amorterat cirka 1,5 miljoner kronor av lånet hos Almi. Det framgår även enligt protokollet att huvudmannen har cirka 250 000 kronor kvar i lån hos Almi varav de planerar att använda återstående 208 000 kronor av anståndspengarna för att amortera detta lån. Det framgår att även av skattekontoutdraget att huvudmannen varit sen med inbetalningar av skatter och avgifter vid tre tillfällen. Huvudmannen har uttryckt en ansträngd ekonomisk situation i inkomna styrelseprotokoll, detta uttrycks bland annat i styrelseprotokollet per 23 augusti 2023. Det framgår av utdrag från UC daterat den 9 augusti 2024 att huvudmannen inte har någon betalningsanmärkning eller någon skuld registrerad hos Kronofogdemyndigheten.

Huvudmannen har i inkomna handlingar samt i inkommen skriftlig information fått möjlighet att kommentera det negativa resultatet samt det negativa egna kapitalet vid bokslutet 2022/2023. Enligt inkommit svar från huvudmannen den 28 maj 2024 har de genomfört en omorganisering med personalförändringar, förändringar i scheman samt införande av nytt ekonomisystem i syfte att förbättra resultatet. Vidare förklarar huvudmannen att medlemsinsatserna kommer återställas om cirka två år. Huvudmannen förklarar också att de sökte och beviljades anstånd till följd av det ansträngda läget efter Corona samt höga elpriser.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat grundskola. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

I 26 kap. 3 § första stycket 5 skollagen anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §.

I förarbetena till skollagen anges att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kravet gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämras, till exempel genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter. Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skälig tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt. Vidare anges att om en tillsynsmyndighet konstaterar att det finns risk att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs bör detta vara ett skäl att ingripa mot verksamheten (Prop. 2017/18:158 s. 50 och 122).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Tveta friskola ekonomisk förening inte har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bära sina kostnader och att det finns utrymme för nödvändiga investeringar.

Av utredningen framgår att verksamheten inte bär sina kostnader under räkenskapsåret 2022/2023 samt det innevarande räkenskapsåret 2023/2024, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna båda åren och att huvudmannen därmed går med förlust. Den redovisade förlusten under räkenskapsåret 2022/2023 innebar att huvudmannens egna kapital blev negativt. Ett negativt eget kapital innebär att huvudmannens skulder överstiger dennes tillgångar och att huvudmannen därmed saknar medel att hantera förluster och har därmed inte heller utrymme för nödvändiga investeringar. Huvudmannen bedöms vidare ha en svag betalningsförmåga då omsättningsstillgångarna understiger de kortfristiga skulderna. Av omständigheterna framgår att huvudmannen har en ansträngd ekonomi och har beviljats betalningsansånd från Skatteverket som huvudmannen använt för att finansiera förlusterna och nyttjat för avbetalning på andra räntebärande låneskulder.

Mot bakgrund av att huvudmannen inte bär sina kostnader, har ett negativt eget kapital samt en svag betalningsförmåga bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte uppfyller lagens krav på att ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningen ändras inte av att huvudmannen redovisat vidtagna åtgärder i form av omstruktureringar gällande personalanpassningar samt införande av nytt ekonomisystem. Effekterna av de vidtagna åtgärderna har ännu inte fått genomslag i de ekonomiska rapporter som inkommit till Skolinspektionen. Åtgärderna och informationen utgör därför inte skäl för Skolinspektionen att ändra sin bedömning.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Tveta friskola ekonomisk förenings verksamhet vid Tveta friskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller ekonomiska förutsättningar. Det finns därför skäl att förelägga Tveta friskola ekonomisk förening att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Ägar- och ledningsprövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Prövningen av ledningskretsens insikt och lämplighet har gjorts utifrån det underlag som inhämtats från huvudmannen samt från Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket. Vidare har kreditupplysningar inhämtats i ärendet.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat grundskola. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs enligt bestämmelsens tredje stycke att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. Vid lämplighetsbedömningen ska

viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Av 2 kap. 5 a § skollagen framgår att följande personer ska omfattas av ägar- och ledningsprövningen när det gäller en juridisk person: den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag samt personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Enligt bestämmelsens andra stycke ska prövningen enligt 5 § tredje stycket, i fråga om en juridisk person, avse de personer som anges i första stycket och den juridiska personen.

Av 2 kap. 5 b § skollagen framgår att en sökande inte ska anses som lämplig enligt 5 § tredje stycket om det finns en risk för att barn eller elever i den verksamhet som ansökan avser kommer att utsättas för våld, tvång eller hot, diskriminering eller kränkande behandling, eller påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket.

I 26 kap. 3 § första stycket 5 skollagen anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen har gjort bedömningen att följande personer tillhör ägar- och ledningskretsen: PJT såsom styrelseledamot och ordförande samt LRF, AMJ, PCP och AIEW såsom styrelseledamöter. RF har under handläggningen av ärendet begärt utträde ur styrelsen varför hen inte anses tillhöra ägar- och ledningskretsen och således inte omfattas av prövningen.

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Tveta friskola ekonomisk förening uppfyller författningarnas krav avseende insikt och lämplighet. Skolinspektionen avslutar därför ärendet i denna del.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Lars Gustafsson

Föredragande
Signerat av: Lars Gustafsson

I ärendets slutliga handläggning har även ekonomen Björn Hård Setervang medverkat.